2021-1-FI01-KA220-ADU-000026027

REZULTATI RAZISKAV

- Poročilo: Vprašalnik za odrasle udeležence
- Rezultati polstrukturiranih intervjujev z izobraževalci odraslih in svetovalci
- Rezultati vprašalnika za izobraževalce odraslih in svetovalce

Sofinancira Evropska unija

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.

Partnerske organizacije:

TYÖVÄEN AKATEMIA

DEINDE SP. Z O.O

LJUDSKA UNIVERZA CELJE

EDUCATION IN PROGRESS

POROČILO: VPRAŠALNIK ZA ODRASLE UDELEŽENCE

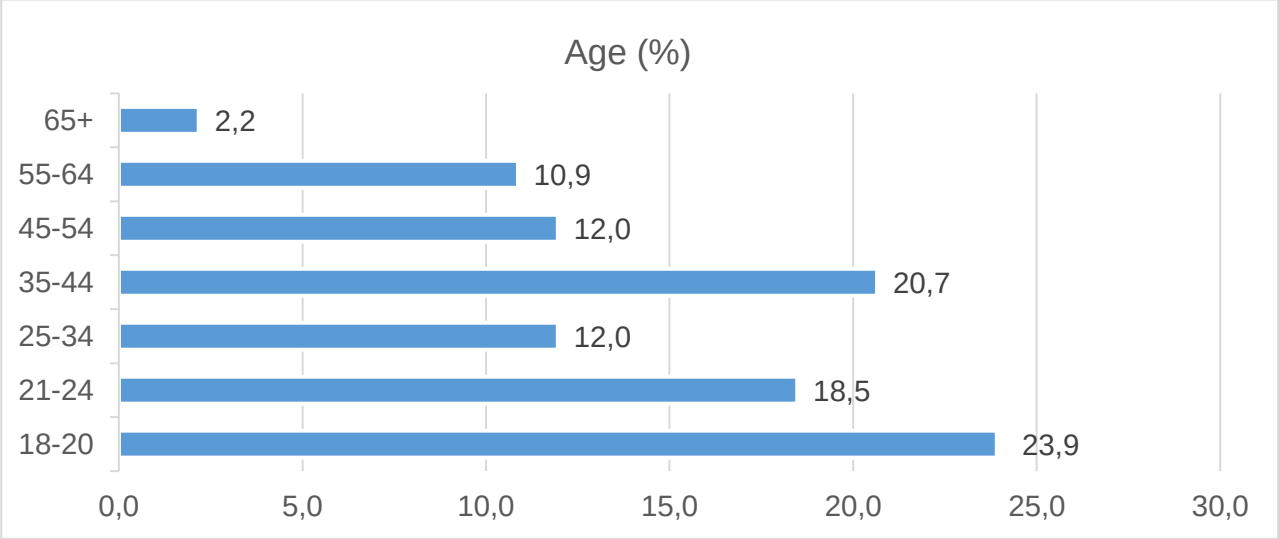
V prvem delu raziskovalne faze priprave priročnika so sodelujoče organizacije projekta Reaching the Stars izvedle vprašalnik za vsaj 20 odraslih udeležencev iz vsake sodelujoče organizacije (skupaj 80).

V vprašalniku je bil uporabljen kvantitativni pristop pri zbiranju podatkov o potrebah in pričakovanjih odraslih udeležencev v zvezi z usmerjanjem in svetovanjem. Poleg splošnih tem v zvezi s svetovanjem je vprašalnik vključeval vprašanja, ki so se nanašala zlasti na teoretično ozadje projekta, ki izhaja iz koncepta usmerjanja in svetovanja, temelječega na upanju.

OSNOVNI PODATKI

Na vprašalnik je odgovorilo 92 odraslih udeležencev.

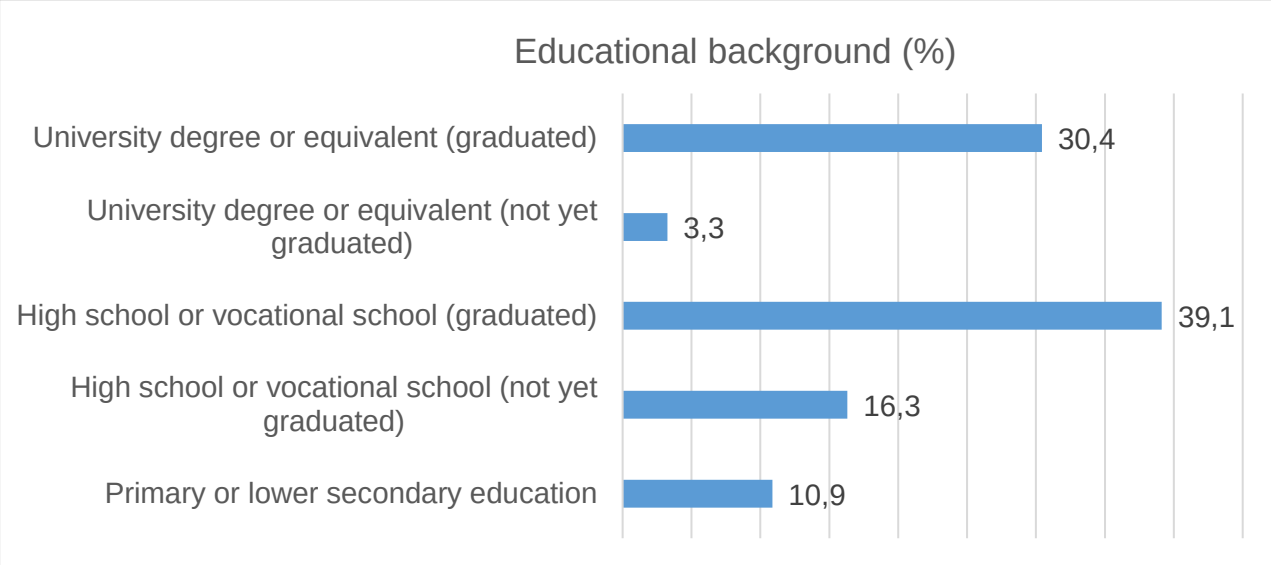
Čeprav je bila med anketiranci največja skupina odraslih udeležencev stara od 18 do 20 let, so bile dobro zastopane tudi druge starostne skupine. Približno petina anketirancev je bila na primer stara od 35 do 44 let, približno petina pa od 45 do 64 let.

Med mlajšimi anketiranci jih je velika večina študirala na Työväen Akatemiji in Ljudski univerzi Celje. Nasprotno so bili vsi anketiranci, starejši od 54 let, iz podjetja Deinde Sp. z o.o., pri čemer so tisti, stari od 55 do 64 let, predstavljali skoraj polovico njihovih anketirancev.

Med vsemi anketiranci je bila velika večina žensk (skoraj 75 %). Približno eden od štirih je bil moški.

Večina anketirancev je končala srednjo ali poklicno šolo (39 %) ali univerzo (30 %). Približno eden od desetih udeležencev je kot najvišjo izobrazbo navedel osnovno šolo ali nižjo srednjo šolo. Organizaciji z najvišjim deležem anketirancev z univerzitetno izobrazbo sta bili Ljudska univerza Celje (41 %) in Education In Progress (40 %). Nasprotno pa je imelo med anketiranci iz organizacije Työväen Akatemia manj kot 10 % udeležencev univerzitetno izobrazbo, večina (skoraj 80 %) pa je imela končano srednjo šolo ali poklicno šolo.

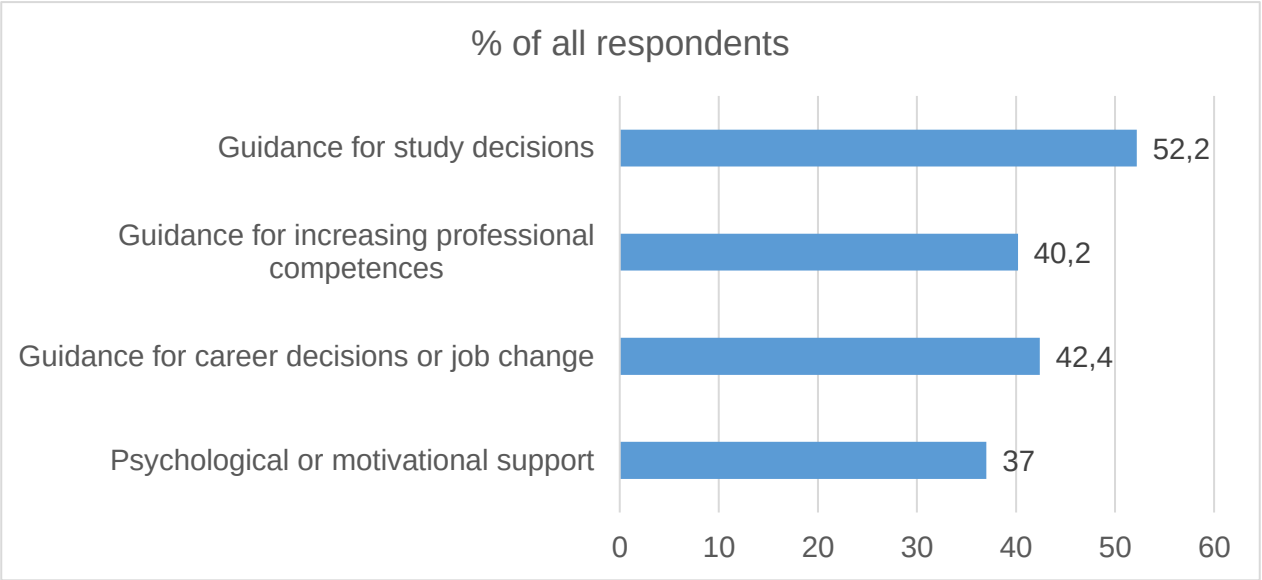
Mnogi anketiranci niso imeli veliko delovnih izkušenj. Od vseh anketirancev jih je skoraj 40 % delalo od 1 do 5 let, približno 15 % pa jih sploh ni imelo delovnih izkušenj. Po drugi strani je imel skoraj vsak peti anketiranec od 6 do 15 let delovnih izkušenj, približno 17 % pa od 16 do 25 let delovnih izkušenj..

Čeprav so bili večinoma mladi odrasli, je večina anketirancev iz Työväen Akatemie imela od 1 do 5 let delovnih izkušenj (približno 75 %). Med anketiranci iz Ljudske univerze Celje jih 40 % ni imelo delovnih izkušenj. Nasprotno pa so vsi anketiranci iz podjetja Deinde Sp. z o.o. že imeli delovne izkušnje, pri čemer jih je polovica delala od 16 do 35 let.

Najpogostejša delovna sektorja med vsemi anketiranci sta izobraževanje (17 %) in administracija (11 %). Druga pogosta področja so bila prodaja in maloprodaja, fizična in gradbena dela ter umetnost in rekreacija (vsa po približno 8 %).

SPLOŠNI POGLEDI NA USMERJANJE IN SVETOVANJE

Anketirance smo vprašali, kakšno pomoč ali podporo so pričakovali med usmerjanjem in svetovanjem. Najpogosteje so anketiranci pričakovali, da bodo prejeli smernice za študijske odločitve (52 %). Po drugi strani je približno 40 % anketirancev pričakovalo, da bodo prejeli usmeritve za poklicne odločitve ali spremembo zaposlitve, podoben delež pa jih je pričakoval usmeritve za izboljšanje svojih poklicnih kompetenc. Nazadnje, čeprav je bil to najmanj pogost odgovor, je več kot tretjina anketirancev pričakovala, da bo prejela psihološko ali motivacijsko podporo pri svetovanju.

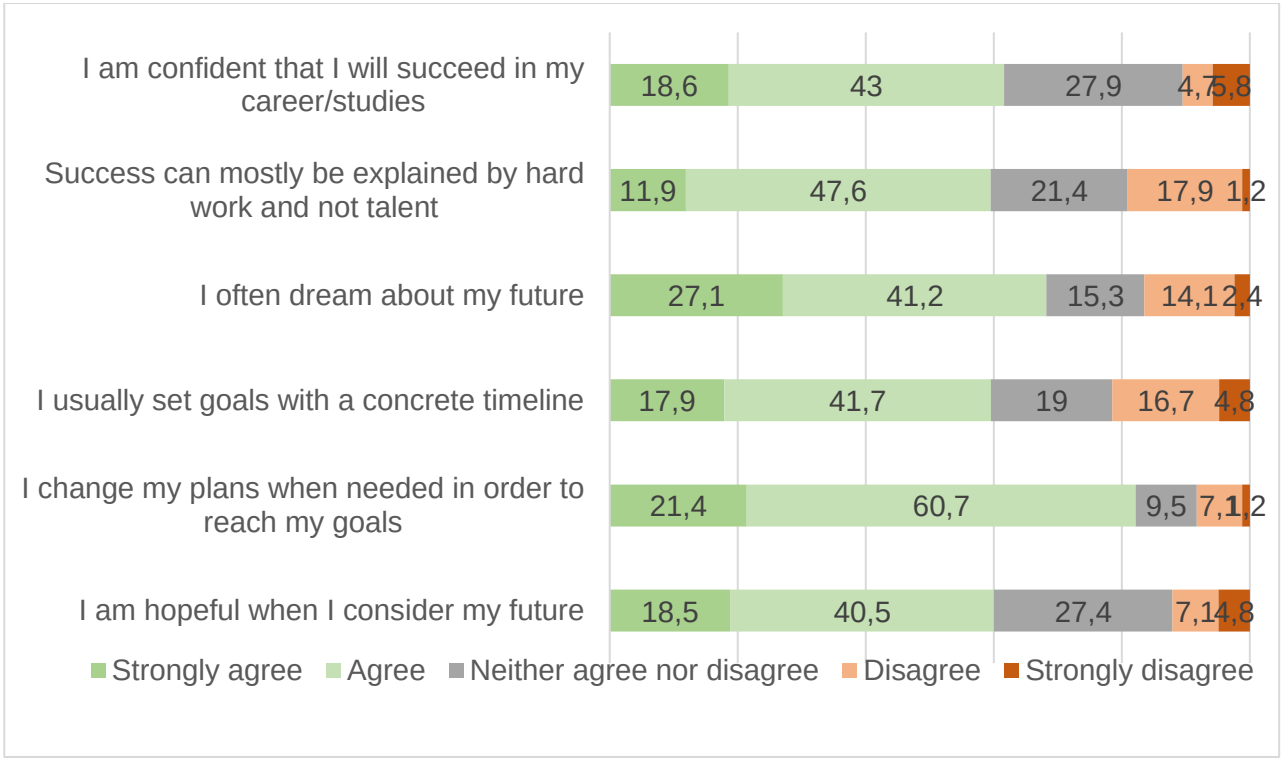
Med organizacijami so bile očitne razlike, ko je šlo za pričakovanja odraslih udeležencev izobraževanja glede usmerjanja in svetovanja. Iz organizacije Työväen Akatemia je skoraj 80 % anketirancev navedlo, da pričakujejo usmerjanje pri študijskih odločitvah, njihov najmanj pogost odgovor pa je bil "usmerjanje za izboljšanje poklicnih kompetenc" (manj kot 40 %). Nasprotno je skoraj 60 % anketirancev iz Deinde Sp. z o.o. odgovorilo, da pričakujejo usmerjanje za izboljšanje poklicnih kompetenc. Anketiranci organizacije Education In Progress so najpogosteje pričakovali usmerjanje pri poklicnih odločitvah ali za spremembo zaposlitve (približno 55 %), vendar jih je veliko prav tako pričakovalo usmerjanje pri študijskih odločitvah (nekaj manj kot 50 %). Tako med anketiranci iz Education In Progress kot tudi med anketiranci iz Ljudske univerze Celje je le manj kot 30 % pričakovalo motivacijsko ali psihološko podporo, medtem ko je ta delež presegel 40 % tako pri Työväen Akatemia kot pri Deinde Sp. z o.o. Nazadnje so bili odgovori iz Ljudske univerze Celje precej enakomerno razdeljeni med pričakovanje usmerjanja pri študijskih

odločitvah (okoli 40 %) in pričakovanje usmerjanja za izboljšanje poklicnih kompetenc (nekaj več kot 35 %).

Ko so anketirance vprašali o njihovih prejšnjih izkušnjah s svetovanjem, so jih večinoma ocenili kot pozitivne (45 %) ali pa niso imeli nobenih prejšnjih izkušenj s svetovanjem (32 %). Približno eden od desetih je zelo pohvalil svetovanje, ki ga je prejel, nekateri anketiranci pa so izrecno navedli, da sta jim usmerjanje in svetovanje pomagala najti poklicno pot. Po drugi strani je imelo približno 7 % vprašanih izrecno negativno mnenje o svetovanju, ki so ga bili deležni.

USMERJANJE IN SVETOVANJE, KI TEMELJI NA UPANJU

V skladu s teoretičnim okvirom programa Reaching the Stars so bili udeleženci naprošeni, da razmislijo o svojih kompetencah in navedejo, kako močno se strinjajo ali ne strinjajo z nizom trditev, ki so tesno povezane s konceptom usmerjanja in svetovanja, ki temelji na upanju. Udeleženci so se najpogosteje strinjali s trditvijo "Po potrebi spremenim svoje načrte, da bi dosegel svoje cilje": več kot 80 % se jih je s trditvijo strinjalo ali močno strinjalo. Podobno se je veliko udeležencev (nekaj manj kot 70 %) strinjalo ali močno strinjalo, da pogosto sanjajo o svoji prihodnosti.

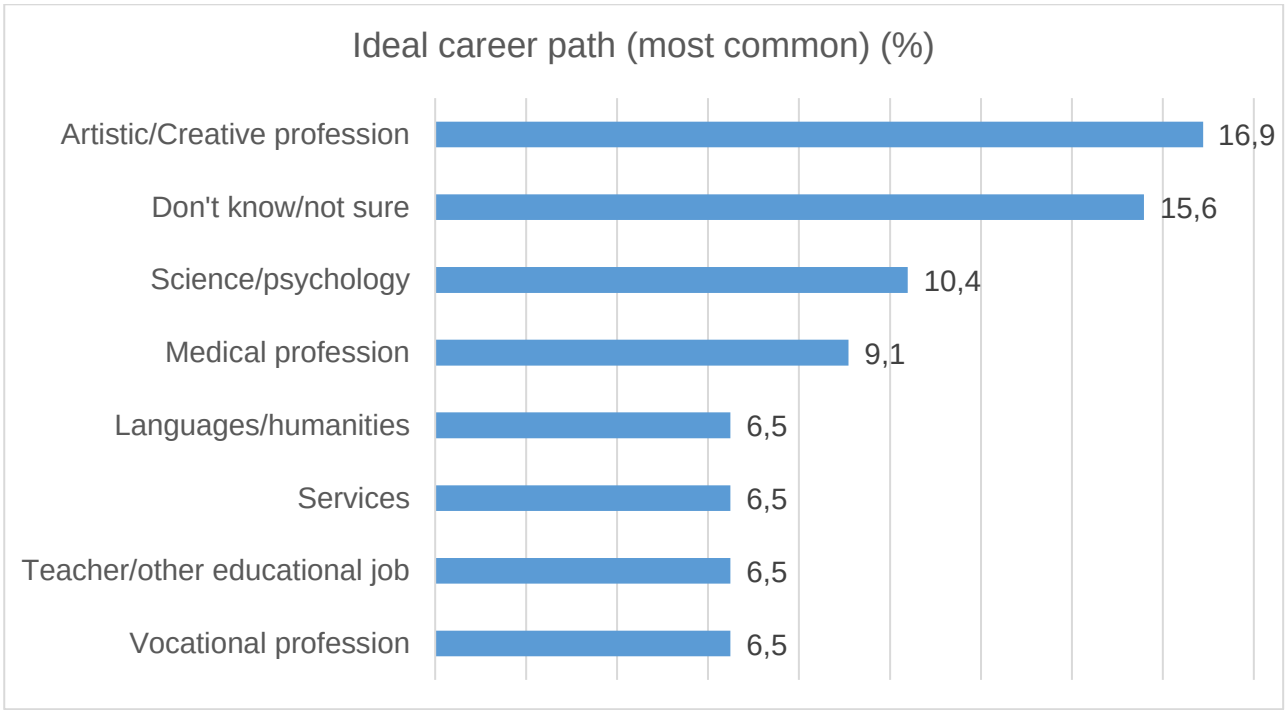

Nasprotno pa se udeleženci najpogosteje niso strinjali s trditvijo "Običajno si zastavim cilje s konkretnim časovnim načrtom" (približno ena petina se s trditvijo ni strinjala ali se z njo močno ni strinjala). Mnenja udeležencev so bila nekoliko deljena tudi glede vprašanja, ali lahko uspeh večinoma pojasnimo s trdim delom in ne z nadarjenostjo. Medtem ko se jih je več kot polovica strinjala ali močno strinjala s to trditvijo, se približno eden od petih z njo ni strinjal ali močno ni strinjal.

Udeleženci so bili najbolj neodločeni glede trditev "Prepričan sem, da mi bo uspelo v karieri/študiju" in "Ko razmišljam o svoji prihodnosti, sem poln upanja". Več kot četrtina učencev je izjavila, da se s tema trditvama niti ne strinja niti strinja. Po drugi strani pa se je 60 % vprašanih strinjalo ali močno strinjalo, da so prepričani, da bodo uspešni pri svoji karieri/študiju, in natanko 60 % vprašanih se je strinjalo ali močno strinjalo, da so upanja polni, ko razmišljajo o svoji prihodnosti.

ODPRTA VPRAŠANJA

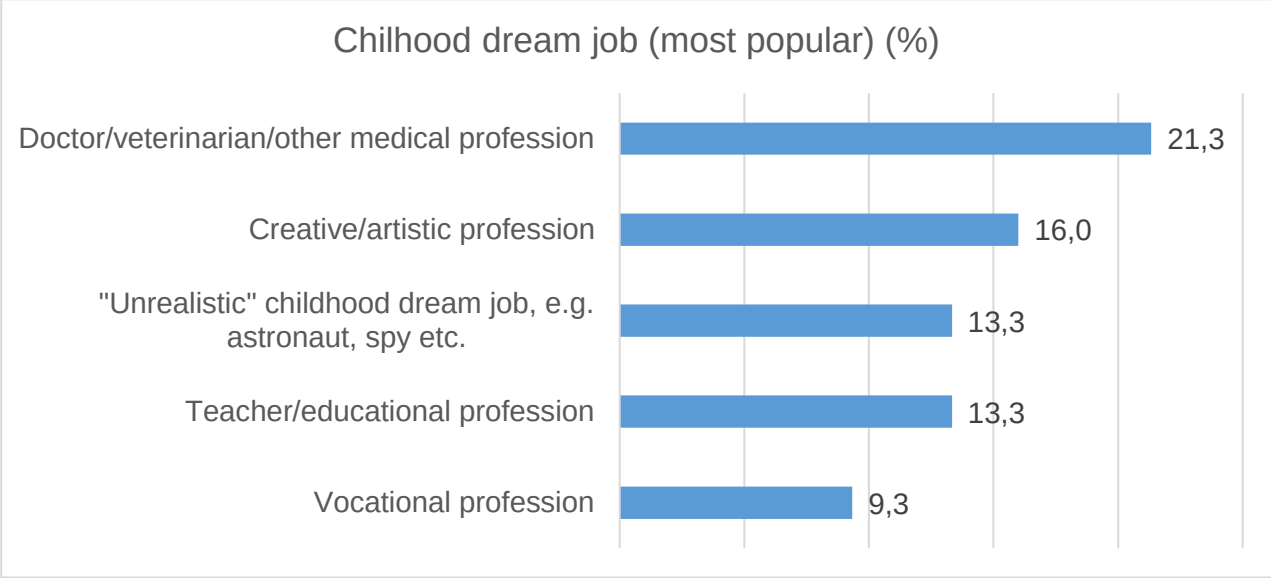
Udeleženci so z uporabo odprtih vprašanj odgovarjali na vprašanje, kakšna je po njihovem mnenju njihova idealna poklicna pot. Najpogosteje so odgovorili, da gre za umetniški ali ustvarjalni poklic (17 %). Hkrati je veliko udeležencev odgovorilo, da še ne vedo ali niso prepričani o svoji izbrani poklicni poti (16 %).

Poleg idealne poklicne poti smo udeležence vprašali tudi, kakšen je bil njihov sanjski poklic v otroštvu. V mnogih primerih se je zdelo, da odgovori odražajo trenutna razmišljanja anketirancev o idealni poklicni poti. Na primer, 16 % jih je navedlo, da je bil njihov sanjski poklic v otroštvu kakšen umetniški ali ustvarjalni poklic, medtem ko jih skoraj 17 % zdaj opravlja tak poklic, ki predstavlja idealno poklicno pot. Podobno je prav toliko anketirancev sanjalo o tem, da bi bili zdravniki, veterinarji ali opravljali kakšen drug medicinski poklic (21 %), vsak deseti pa še vedno meni, da je medicinski poklic njegova idealna poklicna pot. Veliko udeležencev je sanjalo tudi o tem, da bi bili učitelji ali delali v izobraževanju (13 %), približno 7 % pa jih še vedno meni, da je poklic v izobraževanju njihova idealna poklicna pot.

Poleg "realističnih" poklicnih poti, kot so omenjene zgoraj, je imelo veliko udeležencev v otroštvu bolj "nerealne" ali pustolovske sanjske poklice, kot so biti astronavt, vohun itd. (13 %). Predvidljivo se ti niso pojavili na seznamu trenutnih idealnih poklicnih poti.

V nasprotju z njihovimi sanjskimi poklici iz otroštva je poklicna pot v znanosti, na primer v psihologiji, postala ena od najpogostejših idealnih poklicnih poti za anketirance (10 %).

Nazadnje smo udeležence vprašali, kaj si realno predstavljajo, da bodo počeli čez pet let. Najpogosteje so se videli zaposlene (24 %), čeprav skoraj nihče ni navedel, v katerem poklicu. Ostali odgovori so bili enakomerno porazdeljeni: približno 13 % vprašanih se je videlo v študiju (brez opredelitve), 12 % pa v tem, da so pravkar diplomirali. Spet 12 % jih je videlo, da so upokojeni ali se ukvarjajo s prostočasnimi dejavnostmi. 12 % anketirancev

je navedlo, da ne vedo, kaj bodo delali čez pet let, 12 % vprašanih pa meni, da bodo dosegli kakšen bolj specifičen osebni cilj ali sanje.

ZAKLJUČEK

Anketiranci so predstavljali raznoliko skupino udeležencev, ki so pripadali zelo različnim starostnim skupinam, pa tudi različnim izobraževalnim in poklicnim kariernim potem. To se je odražalo v različnih potrebah anketirancev po svetovanju: nekateri so iskali predvsem izobraževalno pot, drugi pa so bili bolj usmerjeni v iskanje nove zaposlitve ali razvijanje poklicnih kompetenc. Ko je šlo za potrebe in pričakovanja udeležencev v zvezi s svetovanjem, so bila ta pogosto jasno razdeljena glede na organizacijo, ki so jo obiskovali. Medtem ko so bili udeleženci iz organizacije Työväen Akatemia na primer močno osredotočeni na svetovanje pri študijskih odločitvah, so udeleženci iz organizacije Deinde Sp. z o.o. na splošno pričakovali svetovanje v zadevah, povezanih z zaposlitvijo.

Na splošno so bili odgovori pozitivni glede usmerjanja in svetovanja, ki so ga bili udeleženci do zdaj deležni. Hkrati so odgovori odražali tudi potrebo po nadaljnjem razvoju svetovanja. Med udeleženci, ki so izpolnili vprašalnik, jih približno tretjina ni imela predhodnih izkušenj z usmerjanjem in svetovanjem. Čeprav je približno 50 % anketirancev navedlo, da so bile njihove izkušnje pozitivne ali zelo pozitivne, so rezultati pokazali tudi, da je treba še veliko storiti, da bi bilo usmerjanje in svetovanje za učeče se bolj dostopno.

Poleg tega so anketiranci izrazili negotovost glede nekaterih svojih kompetenc, povezanih z upanjem, kot so sposobnost določanja konkretnih časovnih okvirov, zaupanje v uspeh na poklicnem področju ali pri študiju ter upanje glede prihodnosti. Čeprav se je večina še vedno počutila samozavestno glede teh kompetenc, je bilo precejšnje število udeležencev v svojih odgovorih neodločenih. Na splošno rezultati niso odražali očitnih pomanjkljivosti v sedanjih praksah usmerjanja in svetovanja z vidika udeležencev. Kljub temu so bili razlog za razmislek o tem, ali bi lahko bilo usmerjanje in svetovanje bolj usmerjeno v razvijanje kompetenc, ki temeljijo na upanju, in ali bi lahko svetovanje bolje doseglo udeležence, ki z njim še niso imeli izkušenj.

RESULTS OF SEMI-STRUCTURED INTERVIEWS WITH ADULT EDUCATORS AND COUNSELLORS

V drugem delu raziskovalne faze projekta Rezultat 1 so sodelujoče organizacije opravile polstrukturirane intervjuje z izobraževalci odraslih in svetovalci. Namen teh intervjujev je bil zbrati poglobljene informacije o trenutnih praksah usmerjanja in svetovanja v sodelujočih ustanovah (skupaj 20 izobraževalcev ali svetovalcev). Vsaka organizacija je opravila intervjuje s petimi izobraževalci odraslih ali svetovalci.

Vprašanja v intervjuju so bila razdeljena v tri kategorije: splošna vprašanja o potrebah po svetovanju in ciljih svetovanja, vprašanja o teoretičnem okviru projekta Reaching the Stars in vprašanja, neposredno povezana z načrtovanimi rezultati projekta Reaching the Stars.

SPLOŠNI POGLEDI NA USMERJANJE IN SVETOVANJE

Intervjuvance smo vprašali, kaj je po njihovem mnenju glavni cilj usmerjanja in svetovanja. Izstopali sta dve različni skupini izobraževalcev in svetovalcev: ena skupina je menila, da je glavni cilj svetovanja zagotoviti udeležencem zadostne informacije za lastno izbiro poklicne poti ali izobraževanja, druga pa je vlogo svetovanja razumela veliko bolj osebno, tj. omogočiti udeležencem, da bolje razmislijo o svojih subjektivnih interesih, potrebah in kompetencah.

Vsi intervjuvanci iz organizacije Työväen Akatemia so poudarili vlogo usmerjanja pri pomoči udeležencem pri oblikovanju ideje o tem, kaj bi radi počeli pozneje v življenju, vendar so bili njihovi odgovori razdeljeni med tiste izobraževalce in svetovalce, ki so usmerjanje razumeli v bolj "informativnem" smislu, in tiste, ki so ga razumeli kot bolj "refleksivno" prakso. Za večino anketirancev iz Deinde Sp. z o.o in Ljudske univerze Celje se je zdelo, da je glavni cilj usmerjanja in svetovanja izmenjava informacij, medtem ko so anketiranci iz programa Education In Progress v napredku jasno poudarili bolj osebno vlogo svetovanja.

Poleg tega so nekateri svetovalci in vzgojitelji iz Työväen Akatemie poudarili, da bi se moral svetovalec v primerih, ko ima udeleženec že jasno predstavo o tem, kaj želi početi v

prihodnosti, osredotočiti na to, da mu omogoči doseči ta cilj, ne pa da mu zgolj predlaga tudi alternativne cilje. To nakazuje, da bi moral biti za mnoge svetovalce poleg tega, da udeležencem omogočijo odkrivanje novih poklicnih možnosti, enako pomemben cilj svetovanja konkretizacija ciljev, ki jih je udeleženec že oblikoval.

Ob vprašanju, katere metode običajno uporabljajo pri usmerjanju in svetovanju, so anketiranci iz vseh institucij izrazili naklonjenost osebnemu, pogovornemu pristopu. Navedli so še nekaj dodatnih metod. Intervjuvanci z Ljudske univerze Celje so za svoje udeležence oblikovali osebne izobraževalne načrte, uporabljali pa so tudi skupinsko svetovanje in vprašalnike za ugotavljanje kompetenc udeležencev. Za intervjuvance iz organizacije Deinde Sp. z o.o. je bila poleg svobodnejših razprav in brainstorminga značilna uporaba igrifikacije v procesu svetovanja. V družbi Deinde Sp. z o.o. so na splošno dajali prednost metodam, katerih cilj je bil aktivno vključevanje udeleženca. Intervjuvanci so pri tem posebej kritizirali uporabo predstavitev in predavanj pri usmerjanju in svetovanju. To se jim je zdelo preveč pasivno.

Poleg najprimernejših metod smo intervjuvance vprašali tudi o tem, kaj so po njihovem mnenju glavni izzivi pri usmerjanju in svetovanju. Veliko anketirancev je navedlo, da so problemi iz življenja udeležncev zunaj izobraževalne ustanove včasih negativno vplivali na proces usmerjanja. Poleg tega so intervjuvanci kot izzive izpostavili nizko samospoštovanje, pomanjkanje motivacije in pomanjkanje zaupanja v proces usmerjanja. Zlasti intervjuvanci z Ljudske univerze Celje so izpostavili, da je eden od pomembnih izzivov, kako udeležence aktivno vključiti v proces usmerjanja. Intervjuvanci iz organizacije Education In Progress so prav tako opozorili, da je včasih težko pripraviti udeležence do samorefleksije.

VPRAŠANJA IZ TEORETIČNEGA OKVIRA

Med intervjuji smo izobraževalce odraslih in svetovalce spraševali o štirih osrednjih dejavnikih teoretičnega okvira projekta Reaching the Stars: prepoznavanje ovir na izobraževalnih poteh udeležencev, krepitev občutka samostojnosti in samospoštovanja udeležencev, motivacija udeležencev in širjenje vizij udeležencev o njihovi prihodnosti. Anketirance smo posebej vprašali, ali so pri usmerjanju in svetovanju uporabljali metode za spodbujanje teh ciljev, in če da, katere vrste metod so uporabljali.

Na vprašanje, ali so uporabljali metode, s katerimi so udeležencem omogočili, da prepoznajo ovire na izbrani izobraževalni ali poklicni poti, je veliko anketirancev odgovorilo, da je kot takšna metoda deloval osebni pogovor. Poleg tega so nekateri anketiranci iz organizacije Deinde Sp. z o.o. omenili uporabo simuliranih situacij, kot so zaposlitveni razgovori. Vendar vsi intervjuvanci niso uporabljali metod, ki bi udeležencem omogočile prepoznati ovire na njihovi poti.

Pri vprašanju, ali uporabljajo metode za povečanje občutka samospoštovanja udeležencev, so intervjuvanci iz Deinde Sp. z o.o. in Education In Progress izpostavili uporabo iger. Tudi anketiranci iz Celja so poudarili pomen postavljanja konkretnih ciljev pri spodbujanju udeležencev. Na splošno je večina anketirancev menila, da sta osebni pogovor in preprosta spodbuda, na primer s poudarkom na pozitivnih pridevnikih, najbolj učinkovita pri dvigu samozavesti udeležencev.

Intervjuvance smo vprašali tudi, ali uporabljajo posebne metode za motiviranje udeležencev. Številni izobraževalci in svetovalci iz Työväen Akatemie so poudarili pomen vključevanja udeleženca v proces usmerjanja. Po mnenju nekaterih intervjuvancev je treba udeležencem omogočiti, da vplivajo na to, kako je proces svetovanja organiziran, ter da si sami oblikujejo načrte in vmesne cilje ter urnike, čeprav se to na začetku lahko izkaže za izziv. Tudi intervjuvanci iz Deinde Sp. z o.o in Ljudske univerze Celje so poudarili, da je treba udeležencem omogočiti, da si sami določijo cilje. Izobraževalci in svetovalci iz obeh organizacij so poudarili, da so poleg motivacije na podlagi rezultatov kot pomembni motivacijski dejavniki delovali tudi pogovor, spodbuda in povratne informacije. Poleg tega so intervjuvanci iz organizacije Education In Progress poudarili, da imajo obšolske dejavnosti pomembno vlogo pri spodbujanju radovednosti udeležencev o določenih temah.

Na koncu smo izobraževalce odraslih in svetovalce vprašali, ali so uporabljali metode, s katerimi so širili vizijo udeležencev glede prihodnosti ali ustvarjali nove ideje o njihovi izobraževalni ali poklicni poti. Odgovori so bili razdeljeni na tiste, ki so poudarjali splošnejši pristop k svetovanju, in tiste, ki so se nanašali na posebne prakse. Po eni strani so intervjuvanci iz Työväen Akatemie poudarili pomen osredotočanja na interese in vrednote udeleženca, namesto da bi ga zgolj usmerjali k določenemu cilju. Podobno so izobraževalci in svetovalci iz organizacije Education In Progress spodbujali razvijanje dialoga in odprtosti z udeleženci ter jim omogočali, da se odzovejo s svojega osebnega vidika. Po drugi strani so drugi anketiranci izpostavili bolj konkretne primere praks. Intervjuvanci iz Deinde Sp. z o.o. so na primer omenili brainstorming in izdelavo miselnih

zemljevidov ter izmenjavo izkušenj z drugimi udeleženci. Izobraževalci odraslih z Ljudske univerze Celje so navedli primer izdelave osebnega izobraževalnega načrta, tisti iz organizacije Education In Progress pa sodelovanje v dejavnostih, kot je Erasmus+.

VPRAŠANJA V POVEZAVI Z REZULTATI PROJEKTA *REACHING THE STARS*

V zadnjem delu intervjuja so morali izobraževalci odraslih in svetovalci odgovarjati na vprašanja v neposredni povezavi z načrtovanimi rezultati projekta Reaching the Stars. Načrtovani rezultati so bili naslednji: (1) nespletno gradivo za svetovalce v obliki priročnika o svetovalnih praksah za odrasle, (2) nespletno gradivo za udeležence izobraževanja odraslih v obliki igre s kartami za uporabo pri svetovanju in (3) spletno gradivo v obliki digitalnega orodja za podporo svetovanju.

Najprej smo izobraževalce odraslih in svetovalce vprašali, ali so pri svetovanju že uporabljali priročnike, in če so jih, kaj menijo, da je bilo pri njih dobro ali slabo. Med vsemi intervjuvanci je bil najpogostejši odgovor, da priročnikov pri svetovanju še niso uporabljali. Izmed intervjuvancev iz Deinde Sp. z o.o. in Ljudske univerze Celje jih nekaj ni uporabljalo priročnikov, iz Työväen Akatemie jih večina ni uporabljala priročnikov, iz Education In Progress pa jih ni uporabljal nihče.

Če se osredotočimo na odgovore tistih, ki so uporabljali priročnike, so bili odgovori različni, med anketiranci pa so se pokazala nekatera različna mnenja. Tako so na primer izobraževalci in svetovalci z Ljudske univerze Celje in Työväen Akatemie kot pozitivne lastnosti, ko je šlo za priročnike, navedli primere praks, kot so obrazci in vprašalniki. Intervjuvanci z Ljudske univerze Celje so izpostavili tudi dobro teoretično podlago in kratkost oziroma jedrnatost. Po drugi strani so nekateri intervjuvanci iz Celja menili, da bi moral priročnik vsebovati več informacij, kot negativni vidik pa so navedli pomanjkanje informacij ali primerov. Podobno so nekateri izobraževalci in svetovalci iz Deinde Sp. z o.o. menili, da je bil pozitivni vidik prejšnjih priročnikov možnost zbiranja različnih pomembnih informacij na enem mestu. Hkrati so bili intervjuvanci iz Deinde Sp. z o.o. kritični do vsebine, ki ni neposredno zanimala udeležencev, ter do zastarelih vsebin.

Da bi zbrali podatke za razvoj igre s kartami za udeležence izobraževanja odraslih, smo izobraževalce odraslih in svetovalce povprašali o ključnih kompetencah, ki se jim zdijo najpomembnejše z vidika vstopa v izobraževanje ali iskanja zaposlitve. Intervjuvanci iz vseh institucij so kot pomembne dejavnike izpostavili socialne ali komunikacijske spretnosti. Poleg tega so intervjuvanci iz organizacij Education In Progress in Työväen Akatemia poudarili pomen organizacijskih spretnosti udeležencev pri iskanju poklicne poti, pri čemer so izobraževalci in svetovalci iz prve organizacije še posebej izpostavili pomen mehkih veščin. V primerjavi s tem so intervjuvanci iz Deinde Sp. z o.o in Ljudske univerze Celje poudarili digitalne spretnosti ter splošno motivacijo udeležencev za doseganje uspešne poklicne kariere. Ne nazadnje je več intervjuvancev izpostavilo pomen veščin samorefleksije.

Izobraževalce odraslih in svetovalce smo vprašali, kako dolgo bi po njihovem mnenju trajalo svetovanje z igro s kartami. Anketiranci so se skoraj vsi strinjali, da ne bi smelo trajati zelo dolgo, morda od 10 do 15 minut oziroma največ 30 minut. Opozoriti je treba, da vsi intervjuvanci niso odgovorili na vprašanje o dolžini posameznega svetovanja z igrami s kartami, kar kaže na to, da izobraževalcem in svetovalcem na splošno ideja o uporabi iger s kartami pri svetovanju ni bila preveč znana.

Intervjuvance smo vprašali, ali vidijo možnost uporabe digitalnih orodij pri svetovanju, bodisi na samem svetovanju, pred njim ali med enim in drugim svetovalnim srečanjem. Med vsemi intervjuvanci so bili najbolj navdušeni intervjuvanci iz organizacije Education In Progress, saj so vsi ne le videli možnost uporabe digitalnih orodij pri svetovanju, temveč so tudi menili, da digitalna orodja že predstavljajo pomemben ali celo bistven del njihovega procesa usmerjanja in svetovanja. Med intervjuvanci iz drugih ustanov je večina izobraževalcev in svetovalcev videla možnost za uporabo digitalnih orodij. Vendar pa so se le slabo strinjali glede vprašanja, ali bi bilo digitalna orodja najbolje uporabljati na samem svetovanju, pred njim ali med dvema svetovalnima srečanjema. Intervjuvanci iz Työväen Akatemie so izpostavili možnost uporabe digitalnih obrazcev ali vprašalnikov kot del postopka preverjanja potreb po svetovanju, ki bi ga izvedli pred osebnim svetovanjem. Po drugi strani pa so nekateri anketiranci dali prednost zamisli o uporabi digitalnih orodij na samem svetovanju ali med dvema svetovalnima srečanjema.

Na koncu smo izobraževalce odraslih in svetovalce vprašali, kako pogosto se jim zdi, da pri svetovanju uporabljajo digitalna orodja. Ponovno se je izkazalo, da imajo največ izkušenj z digitalnimi orodji intervjuvanci iz programa Education In Progress, saj so vsi

poudarili, da jih uporabljajo pogosto ali na visoki ravni usposobljenosti. Med intervjuvanci iz drugih izobraževalnih ustanov je bilo več nesoglasij. Na primer, izobraževalci in svetovalci iz Deinde Sp. z o.o. so bili skoraj soglasni, da imajo raje osebno svetovanje kot digitalne metode. Podobno so intervjuvanci iz Työväen Akatemie navedli, da vidijo uporabo digitalnih orodij le nekajkrat v semestru.

ZAKLJUČEK

Intervjuji z izobraževalci odraslih in svetovalci so odražali dva različna odnosa do usmerjanja in svetovanja. Ena skupina izobraževalcev in svetovalcev je razumela usmerjanje in svetovanje kot zagotavljanje ustreznih informacij učečim se, da lahko sami sprejemajo odločitve, druga skupina pa je menila, da je usmerjanje in svetovanje bolj osebna praksa pomoči učečim se pri razmisleku o lastnih potrebah in ciljih. Hkrati so se pedagogi in svetovalci večinoma strinjali, da je usmerjanje in svetovanje najbolje izvajati v obliki neposrednih, osebnih srečanj.

Na vprašanje, ali so uporabili metode svetovanja, povezane s cilji, opisanimi v teoretičnem ozadju RTS, so izobraževalci odraslih in svetovalci pogosto menili, da je osebni pogovor sam po sebi izpolnil funkcijo takšnih metod, na primer pri tem, da je udeležencem omogočil, da so prepoznali ovire na izbrani izobraževalni ali poklicni poti, povečal njihovo samospoštovanje in občutek samostojnosti ali jih motiviral. Poleg tega so številni izobraževalci in svetovalci menili, da je treba udeležencem omogočiti, da sami vplivajo na to, kako poteka proces usmerjanja, kar je podkrepilo njihova stališča glede pomena osebnega pogovora.

Glede na zgoraj navedeno ni presenetljivo, da so bili številni anketirani izobraževalci odraslih in svetovalci v določeni meri v dvomih glede uporabe dodatnih orodij pri usmerjanju in svetovanju. Večina intervjuvancev na primer pri svetovanju še nikoli ni uporabljala priročnikov, medtem ko velik del izobraževalcev in svetovalcev ni bil seznanjen z uporabo iger s kartami ali drugih tovrstnih igrifikacijskih orodij, prav tako niso čutili velike potrebe po njihovi uporabi. Medtem ko so bili intervjuvanci iz nekaterih institucij, zlasti Education In Progress, bolj seznanjeni z uporabo digitalnih orodij pri svetovanju, so drugi izrazili jasno naklonjenost tradicionalnim, osebnim metodam.

Na splošno so rezultati pokazali izzive, povezane z uvajanjem novih praks usmerjanja in svetovanja v organizaciji, ki je že razvila ustaljene vzorce in metode dela. Rezultati so pokazali, da intervjuvani izobraževalci odraslih in svetovalci niso nujno videli potrebe po uvajanju velike količine novih praks. Nasprotno, zdelo se je, da mnogi menijo, da cilje teoretičnega ozadja projekta Reaching the Stars že uresničujejo s standardnimi metodami pogovornega svetovanja.

Po drugi strani rezultati intervjujev ne kažejo, da bi bili izobraževalci odraslih in svetovalci kritični do uvajanja novih metod, če bi te lahko služile jasnemu namenu. Ko so bili pozvani, naj razmislijo o načrtovanih rezultatih projekta, jih je večina videla načine uporabe priročnikov, iger s kartami in digitalnih orodij. Prav tako izobraževalci odraslih in svetovalci niso izrazili dvomov glede ciljev, opisanih v teoretičnem ozadju projekta.

Pri projektu Reaching the Stars bi bil torej glavni izziv razviti metode usmerjanja in svetovanja, ki bi se kljub njihovi relativni novosti izobraževalcem in svetovalcem odraslih v sodelujočih organizacijah takoj zdele uporabne, torej metode, ki bi jih bilo mogoče izvajati enostavno in brez porabe preveč dodatnih sredstev.

REZULTATI VPRAŠALNIKA ZA IZOBRAŽEVALCE ODRASLIH IN SVETOVALCE

V tretjem in zadnjem delu raziskovalne faze projektnega rezultata 1 so sodelujoče organizacije izvedle spletni vprašalnik za izobraževalce odraslih in svetovalce. Namen vprašalnika je bil dvojen: (1) zagotoviti podatke, ki ustrezajo kvantitativnim kazalnikom projekta (skupaj vsaj 40 odgovorov), ki jih je bilo mogoče primerjati z rezultati, pridobljenimi s predhodno izvedenimi intervjuji z izobraževalci odraslih in svetovalci, in jih uporabiti za njihovo potrditev; (2) zbrati podatke, pomembne za razvoj projektnih rezultatov 2 in 3. V skladu z drugim ciljem je vprašalnik vseboval dodaten poudarek na ključnih kompetencah.

Štiri organizacije so skupaj zbrale 41 odgovorov, od tega jih je 11 zbrala organizacija Education In Progress, po 10 pa Työväen Akatemia, Deinde Sp. z o.o. in Ljudska univerza Celje.

REZULTATI VPRAŠALNIKA

V prvem delu vprašalnika smo izobraževalce odraslih in svetovalce povprašali o njihovih stališčih glede ciljev svetovanja in usmerjanja, pri čemer so bila vprašanja osredotočena na teoretični okvir usmerjanja in svetovanja, ki temelji na upanju. V prejšnjih intervjujih so bili odgovori enakomerno razdeljeni med tiste izobraževalce in svetovalce, ki so na usmerjanje in svetovanje gledali kot na zagotavljanje informacij udeležencem, in tiste, ki so ga razumeli bolj kot način, kako jim pomagati pri razmisleku o njihovih osebnih interesih. V vprašalniku, ko smo izobražence in svetovalce neposredno vprašali, kateri od teh skupin po svojem mnenju pripadajo, pa je velika večina (63 %) navedla, da svojo vlogo vidijo v tem, da osebno razpravljajo o idejah udeležencev in jih spodbujajo k samorefleksiji. V primerjavi s tem jih je slaba tretjina (29 %) videla svojo vlogo bolj v smislu zagotavljanja zadostnih informacij udeležencem, da se lahko sami odločijo.

Tudi drugi odgovori so nakazovali splošno naklonjenost bolj osebnemu ali refleksivnemu pristopu k svetovanju. Ko so morali izbrati, katere cilje naj bi usmerjanje in svetovanje

podpirala, so štirje od petih (81 %) izobraževalcev in svetovalcev navedli, da naj bi usmerjanje in svetovanje stremela k širjenju idej in vizij udeležencev za prihodnost. Podobno je 71 % vprašanih menilo, da bi moralo usmerjanje in svetovanje učečim se omogočiti premagovanje ovir na njihovi izbrani izobraževalni poti. Vendar pa anketiranci niso menili, da so vsi cilji, pomembni za okvir usmerjanja in svetovanja, ki temelji na upanju, enako pomembni. Le približno polovica izobraževalcev in svetovalcev je menila, da bi morala biti usmerjanje in svetovanje namenjena motiviranju učečih se (49 %), nekaj več kot tretjina pa je navedla, da bi morala biti usmerjanje in svetovanje namenjena dvigu samospoštovanja ali občutka lastne moči učečih se (37 %).

V drugem delu vprašalnika smo izobraževalce odraslih in svetovalce povprašali o metodah, ki jih redno uporabljajo pri usmerjanju in svetovanju. V prejšnjih intervjujih je postalo jasno, da imajo izobraževalci in svetovalci, ki delajo v sodelujočih organizacijah, očitno raje osebni pogovor kot druge metode. Zato smo jih vprašali, ali pri svetovanju poleg pogovora z udeleženci redno uporabljajo še kakšne druge metode ali orodja. Skupaj je približno 70 % vseh anketirancev navedlo, da poleg pogovora uporabljajo tudi druge metode. Najpogosteje so izobraževalci odraslih in svetovalci uporabljali različne obrazce in vprašalnike (34 %). Približno eden od desetih je omenil, da je z učečimi se izdelal osebne izobraževalne načrte. Podobno je približno 10 % vprašanih izpostavilo uporabo različnih vizualnih orodij, diagramov in seznamov.

> ”Vprašalniki, testi, lestvica poklicnih vrednot, ocena tipa osebnosti.”

> ”Obrazci, samorefleksija, spletni vprašalniki.”

> ”Prikazovanje gradiva, spletnih strani itd., vprašalnikov.”

Glede na odgovore so se vaje za ogrevanje uporabljale manj pogosto. Več kot 60 % izobraževalcev odraslih in svetovalcev pri svetovanju ni uporabljalo vaj za ogrevanje ali pa na vprašanje, ali jih uporabljajo, niso odgovorili. Kadar so uporabljali vaje za ogrevanje, so bile te najpogosteje sestavljene iz različnih oblik skupinskega dela (približno 10 %) ali lomilcev ledu (približno 7 %).

> ”Okrogla miza, igre vlog, skupinsko delo.”

> ”Igramo igro o tem, kje se vidite čez 2, 5, 10 let.”

Ker je bil eden od rezultatov projekta igra s kartami za odrasle udeležence, smo izobraževalce in svetovalce posebej vprašali, ali že imajo izkušnje z uporabo iger s kartami

pri svetovanju. Velika večina (88 %) jih je odgovorila, da ne, le 12 % jih je imelo tovrstne izkušnje. Zato je pričakovano na vprašanje, ali imajo kakšne zamisli za igre s kartami, ki bi jih lahko igrali med svetovanjem, več kot tretjina vprašanih (68 %) izjavila, da jih nima, ali pa na vprašanje ni odgovorila. Kadar so se jim ideje vendarle porodile, je šlo za igre, namenjene ugotavljanju kompetenc udeležencev z namenom iskanja ustrezne poklicne poti (12 %), ali pa za igre, ki naj bi udeležencem pomagale razmišljati o njihovih močnih področjih in osebnostnih lastnostih (7 %).

> ”Prepoznavanje kompetenc, pozitivnih in negativnih lastnosti.”

> ”Ključne kompetence za doseganje ciljev [udeleženca].”

Zadnji del vprašalnika je bil namenjen mnenju izobraževalcev odraslih in svetovalcev o ključnih kompetencah. Glavni namen je bil zbrati podatke o kompetencah, ki bi jih lahko vključili v igro s kartami, razvito kot projektni rezultat 2.

Najprej smo izobraževalce in svetovalce vprašali, katere ključne kompetence so po njihovem mnenju najpomembnejše za zaposlitev ali vpis v izobraževalni program (na podlagi priporočila Sveta EU o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje). Dva najpogostejša odgovora (vsak po 71 %) sta bila jezikovne veščine in medosebne spretnosti ali sposobnost sprejemanja novih kompetenc. Nasprotno pa sta bila najmanj pogosta aktivno državljanstvo (15 %) in podjetništvo (22 %).

Nato smo izobraževalce odraslih in svetovalce vprašali, katere kognitivne ali medosebne kompetence so po njihovem mnenju najpomembnejše za uspešno poklicno pot. Med njimi je bil najbolj priljubljen odgovor ustvarjalno razmišljanje (78 %). Druga najpogostejša odgovora sta bila razreševanje konfliktov in čustvena inteligenca (približno 60 %). Nasprotno pa je bila kompetenca, ki jo je razmeroma malo učiteljev označilo za eno najpomembnejših, sposobnost osredotočanja na stranke (približno 20 %).

ZAKLJUČEK

Rezultati vprašalnika so pokazali, da so anketiranci menili, da sta usmerjanje in svetovanje priložnost, da udeleženci razmislijo o svojih osebnih ciljih in razširijo svoje vizije o prihodnosti, in ne zgolj način, na katerega pridobijo dovolj informacij za sprejemanje lastnih odločitev. Ti rezultati so se nekoliko razlikovali od prejšnjih rezultatov, pridobljenih iz polstrukturiranih intervjujev s svetovalci in izobraževalci, pri katerih se je zdelo, da so bili intervjuvanci bolj razdeljeni glede dveh pristopov k svetovanju.

Pomemben rezultat je bil, da večina anketirancev očitno ni bila seznanjena z idejo o uporabi iger s kartami pri usmerjanju in svetovanju. Po drugi strani pa je večina izobraževalcev odraslih in svetovalcev poleg osebnega pogovora že uporabljala orodja, kot so vprašalniki in obrazci, zato rezultati kažejo, da izobraževalci odraslih in svetovalci ne bi bili nenaklonjeni uvajanju novih metod v svetovanje in usmerjanje. Poleg tega so rezultati pokazali, da bi uvedba iger s kartami, če bi bila dobro zasnovana, lahko v sodelujočih organizacijah razvila nove načine usmerjanja in svetovanja.

Mnenja izobraževalcev odraslih in svetovalcev o ključnih kompetencah so bila z vidika teoretičnega okvira RTS zelo spodbudna. Poleg jezikovnih veščin so anketiranci dajali prednost medosebnim spretnostim ter sposobnosti sprejemanja novih kompetenc. To jasno odraža potrebo po usmerjanju in svetovanju, ki učečim se nudi priložnost za razširitev njihovih idej za prihodnost. Sklep je še dodatno podkrepilo dejstvo, da so anketiranci jasno menili, da je ustvarjalno razmišljanje najpomembnejše od različnih kognitivnih in medosebnih spretnosti, naštetih v zadnjem vprašanju.